

ЄДИНА ДЕРЖАВНА ЕЛЕКТРОННА БАЗА З ПИТАНЬ ОСВІТИ

Державне підприємство „Державний центр прикладних інформаційних технологій” (ДП «ДЦ ПІТ») було утворене у квітні 2000 року.

ДП «ДЦ ПІТ» було створено з метою забезпечення виготовлення на основі фотокомп'ютерних технологій документів про освіту, запровадження загальнодержавної автоматизованої системи обліку виданих документів про освіту та підвищення ступеня захисту документів від підробок та забезпечення ними навчальних закладів України.

Виготовлення документів про освіту державного зразка здійснювалось відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 10.12.2003 № 811 «Про затвердження Положення про ІВС «ОСВІТА» та Порядку замовлення, видачі та обліку документів про освіту державного зразка», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України.

Основні завдання, що вирішувало державне підприємство «ДЦ ПІТ» - надання посередницьких послуг між навчальними закладами та Приватним акціонерним товариством «Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій» (ПрАТ НДІ ПІТ).

З 2000 р. в Україні виготовлення документів про загальну середню, професійно-технічну та вищу освіту здійснюється на основі фотокомп'ютерних технологій. Єдиним виробником документів на основі фотокомп'ютерних технологій в Україні протягом усього часу їх виготовлення є ПрАТ (ЗАТ) «Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій». За даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, засновниками (власниками) цієї юридичної особи є Прокоф'єв В. Я., Бобовкін В. Т., Воробйов Ю. Є., Згуровський М. З., Сергієнко І. В. (дата державної реєстрації юр. особи: 30.12.1999). У наказі Міністерства освіти і науки України від 10.12.2003 № 811 «Про затвердження Положення про ІВС «ОСВІТА» та Порядку замовлення, видачі та обліку документів про освіту державного зразка», вказано, що навчальні заклади мають підтвердити своє право видавати документи про освіту та студентські (учнівські) квитки державного зразка. Для цього вони особисто або через регіональні центри не пізніше ніж за тиждень до подачі замовлень на виготовлення документів подають документи до відділу ведення реєстру Науково-дослідного інституту прикладних інформаційних технологій Кібернетичного центру Національної академії наук України (НДІ ПІТ) (насправді – ПрАТ (ЗАТ) «Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій»).

У жовтні 2007 року до наказу МОН № 811 внесено зміни. З'явився термін «Інформаційно-технічний адміністратор ІВС «ОСВІТА» визначена відповідно до законодавства України юридична особа, яка забезпечує створення спеціалізованого програмного забезпечення, технічне ведення ІВС "ОСВІТА" та структурну систематизацію інформації, з якою Міністерство освіти і науки України або Уповноважений орган укладає договір про виконання функцій інформаційно-технічного адміністратора ІВС "ОСВІТА". Цим же наказом встановлено, що виконавцем замовлень на виготовлення документів про освіту є інформаційно-технічний адміністратор державної інформаційно-виробничої системи в галузі освіти.

На виконання зазначених змін до наказу МОН № 811 Міністерство освіти і науки України (в особі Міністра Ніколаєнка С.М.) в листопаді 2007 р. уклало із ЗАТ (ПрАТ) «Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій» договір про співробітництво та забезпечення виконання функцій інформаційно-технічного адміністратора ІВС «ОСВІТА», яким надало статус інформаційно-технічного адміністратора ІВС "ОСВІТА" ЗАТ (ПрАТ) «Науково-дослідний інститут прикладних інформаційних технологій».

Інформація щодо виготовлення документів про освіту на основі фотокомп'ютерних технологій за 2009-2015 роки

Рік	Виготовлення документів про загальну середню освіту (кошти Державного бюджету), тис. грн. з ПДВ	Виготовлення документів про вищу та професійно-технічну освіту (кошти підприємства з наступним відшкодуванням навчальними закладами), тис. грн. з ПДВ
2009	28344,8	42271,2
2010	31955,3	48221,3
2011	27871,1	43278,1
2012	27904,2	42328,8
2013	27309,9	40382,4
2014	25118,0	69429,6
2015	21391,4	10492,8
Разом	189 894,7	296 404,2

Інформація щодо вартості виготовлення документів про освіту на основі фотокомп'ютерних технологій за 2009-2015 роки

**У 2011 році відповідно до наказів Міністерства освіти і науки України від
було здійснено реорганізацію ДП «ДЦ ПІТ» шляхом його приєднання до
Державного підприємства «Інфоресурс»**

Предметом діяльності є:

- створення Єдиної бази та забезпечення її ведення та функціонування;
- надання оперативного доступу до даних Єдиної бази у встановленому порядку;
- технічне та технологічне забезпечення функціонування (адміністрування) Єдиної бази;
- автоматизація збору, контролю, обробки, збереження та захисту інформації про документи про освіту, учнівські та студентські квитки, інші документи у сфері освіти;
- організація забезпечення навчальних закладів України усіх видів і типів, незалежно від форм власності та підпорядкування документами про освіту державного зразка.

Єдина державна електронна база з питань освіти (ЄДЕБО)

- автоматизована система накопичення, оброблення, зберігання та захисту даних, у тому числі персональних, щодо **закладів, які надають освітні послуги в Україні**
- державний реєстр, у якому ведеться облік даних про **студентів (учнів)**, випускників навчальних закладів та їх освітній чи освітньо-кваліфікаційний рівень, вступників, наукових, науково-педагогічних працівників та інших учасників освітнього процесу, а також даних **навчальних закладів** незалежно від форми власності

Розпорядник ЄДЕБО –
Міністерство освіти і науки України

Технічний адміністратор ЄДЕБО –
державне підприємство «Інфоресурс», що
належить до сфери управління МОН

Єдина державна електронна база з питань освіти була створена відповідно до Постанови Кабінету Міністрів № 752 у 2011 році. Єдина база є автоматизованою системою збирання, верифікації, оброблення, зберігання та захисту даних, у тому числі персональних, щодо надавачів та отримувачів освітніх послуг з метою забезпечення потреби фізичних та юридичних осіб.

Єдина база є джерелом даних, що використовуються під час виготовлення документів про освіту державного зразка, вчені звання та наукові ступені, ліцензій на надання освітніх послуг та сертифікатів про акредитацію, інших документів, запровадження інноваційних технологій щодо використання даних, у тому числі персональних, у сфері освіти.

Комплекс, що пройшов випробовування, використовується для забезпечення функціонування Єдиної бази. До складу комплексу входять комп'ютерні програми, з володільцями яких ДП «Інфоресурс» уклало ліцензійні договори на використання зазначених програм.

Адміністрацією Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України надано Атестат відповідності, який засвідчує що комплексна система захисту інформації «інформаційно-телекомунікаційної системи «Єдина державна електронна база з питань освіти» забезпечує захист інформації відповідно до вимог нормативних документів системи технічного захисту інформації в Україні

Захист інформації в ЄДЕБО

- ❖ Побудовано комплексну систему захисту інформації, що пройшла державну експертизу та отримала **АТЕСТАТ ВІДПОВІДНОСТІ** Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (від 29.02.2012 № 5598). В Атестаті зазначено, що комплексна система захисту інформації «інформаційно-телекомунікаційної системи «Єдина державна електронна база з питань освіти» **забезпечує захист інформації** відповідно до вимог нормативних документів системи технічного захисту інформації»

- ❑ Навчальний заклад (установа) у відповідних розділах (модулях) Єдиної бази має доступ тільки до тієї інформації, що є в межах його компетенції (належить йому).
- ❑ Адміністратор (відповідальна особа) Єдиної бази у навчальному закладі (установі) встановлює розмежування доступу підпорядкованим операторам.

На сьогодні до ЄДЕБО, як до унікальної системи реєстрації, верифікації та обробки даних, підключено більше **2,5 тисяч** вищих та професійно-технічних **навчальних закладів** (з відокремленими структурними підрозділами), **освітніх установ та організацій**, у тому числі центральні органи управління освітою, **усі** обласні департаменти (управління) освіти і науки, більше **100** районних та міських відділів освіти.

Відповідно до статті 8 Закону України «Про вищу освіту» в ЄДЕБО ведуться Реєстр вищих навчальних закладів, Реєстр документів про вищу освіту та Реєстр сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання.

На основі даних, що містить ЄДЕБО, функціонує ряд сервісів автоматизації процесів у галузі освіти: вступна кампанія, подання статистичних звітів, моніторинг стану освітньої системи, контроль виконання державного замовлення, ліцензування та акредитація, доступу студентів (учнів) до пільгових послуг на транспорті (Укрзалізниця) тощо.

Особливу ефективність ЄДЕБО було зафіксовано у 2014 році в процесі переміщення студентів (учнів) навчальних закладів із тимчасово окупованих територій. Завдяки ЄДЕБО процес переміщення був максимально керованим.

ЄДЕБО являє собою програмно-апаратний комплекс, створення якого розпочато у 2011 році. Придбання необхідного серверного та мережевого обладнання було здійснено за державні кошти. Побудова серверної частини, комплексної системи захисту інформації здійснено за кошти ДП «Інфоресурс». Для забезпечення роботи ЄДЕБО використовуються спеціалізовані програмні продукти, розроблені за недержавні кошти. Програмні продукти перебувають в приватній власності та використовуються ДП «Інфоресурс» відповідно до ліцензійних угод.

Суб`єкти, що працюють в ЄДЕБО

На сьогодні до **ЄДЕБО** підключено більше **2 500** **навчальних закладів, установ та організацій**, у тому числі:

Тип установи	Кількість
Вищі навчальні заклади	712
Відокремлені структурні підрозділи ВНЗ	682
Професійно-технічні навчальні заклади	934
Загальноосвітні навчальні заклади	8
Обласні департаменти (управління) освіти і науки	25
Районі (міські) відділи освіти	137
Користувачі ЄДЕБО у навчальних закладах (установах, організаціях)	12 570

Примітка: не враховано дані щодо навчальних закладів, розташованих на території *АР Крим, Донецької та Луганської областей*, для яких доступ до **ЄДЕБО тимчасово заблокований**.

Порівняння можливостей ІВС «Освіта» та ЄДЕБО в частині забезпечення виготовлення документів про освіту

	ІВС Освіта	ЄДЕБО
Програмне забезпечення	приватне	приватне
Розпорядник бази даних	частково МОН, частково приватна юридична особа	МОН
Доступність створюваних реєстрів для органів управління освітою	обмежена	доступно
Підтримання технологій виготовлення документів	централізовані на потужностях адміністратора ІВС «Освіта»	децентралізована
Достовірність інформації	запис у Реєстрі щодо документа про освіту формується на підставі замовлення навчального закладу	запис у Реєстрі щодо документа про освіту здійснюється на підставі замовлення, підтвердженого історією навчання особи
Вартість користування	включена у вартість документа про освіту, студентського (учнівського) квитка	фіксований тариф на всі послуги в розмірі 1,8 грн. з особи в квартал
Вартість виготовленого документа про освіту: про професійно-технічну освіту про вищу освіту	52 грн. (ціна 2014 року) 89 грн. (ціна 2014 року)	до 5 грн. (ціна 2015 року) до 34 грн. (ціна 2015 року)
Додаткові сервіси, що доступні без додаткової оплати	перевірка достовірності інформації, зазначеної у документі	перевірка достовірності інформації, зазначеної у документі; сервіс електронної подачі документів абітурієнтом до приймальної комісії ВНЗ; автоматизація процесів вступної кампанії; формування статистичної звітності навчальним закладом; автоматизація процесів управління навчальним закладом; облік доступу особи до використання пілг на транспорті; тощо

Деякі показники фінансово-господарської діяльності ДП
«Інфоресурс» за 2013-2015 роки

Слід зазначити, що діяльність ДП «Інфоресурс» є прибутковою.

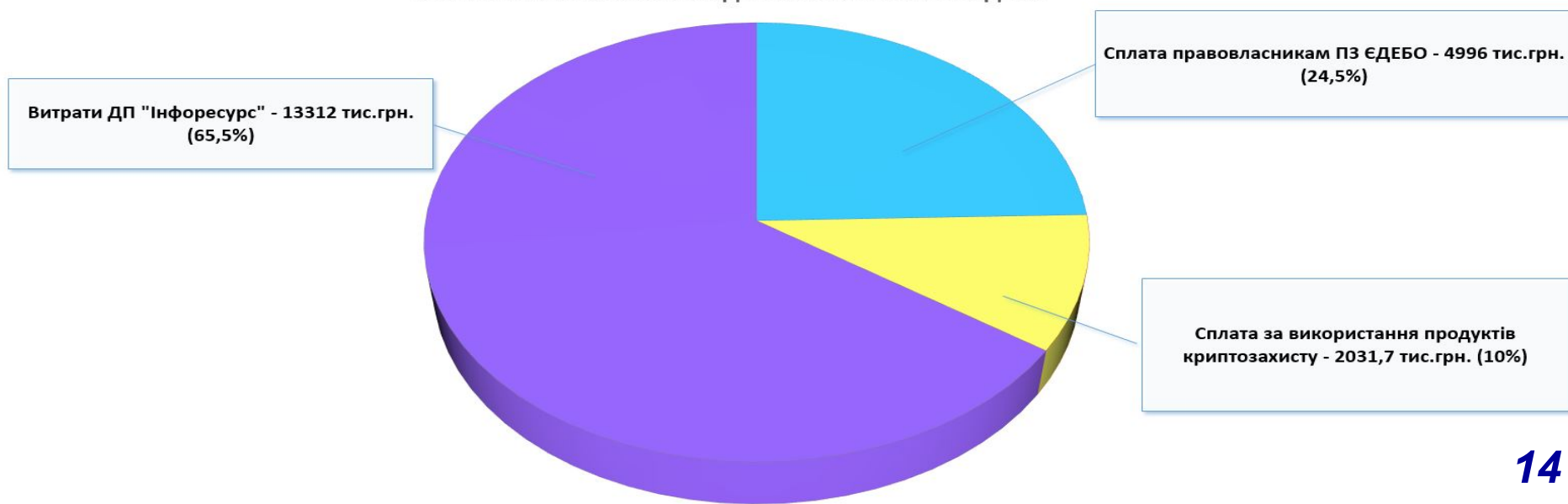
	2013 рік	2014 рік	2015 рік
Дохід від реалізації продукції, надання послуг, інші доходи (тис. грн.)	55277,0	78185,0	24799,0
Собівартість реалізованої продукції, наданих послуг (тис. грн.)	43723,0	66567,0	15661,0
Адміністративні та інші витрати (тис. грн.)	11014,0	11083,0	8586,0
Чистий прибуток (тис. грн.)	499,0	536,0	552,0

Державним бюджетом **не передбачалось** та **не здійснювалось** виділення бюджетних коштів для фінансування заходів щодо організації та впровадження Єдиної бази. Саме тому навчальні заклади отримують послуги щодо підключення та підтримки доступу до Єдиної бази на платній основі.

За роки існування Єдиної бази (2012-2015 р.р.) навчальні заклади сплатили ДП «Інфоресурс» за послуги по наданню та підтриманню доступу до Єдиної бази 20 млн. 337 тис. гривень. З цієї суми правовласники на програмне забезпечення ЄДЕБО отримали 4 млн. 996 тис. гривень, ліцензії на використання продуктів криптозахисту склали 2031,7 тис. гривень, решта – 13 млн. 312 тис. гривень це витрати ДП «Інфоресурс» (переважно ФОТ).

Винагорода за використання програмних продуктів при підтриманні доступу навчальних закладів до ЄДЕБО, яку сплачує ДП «Інфоресурс» правовласникам програмних продуктів **не змінювалась з 2013 року.**

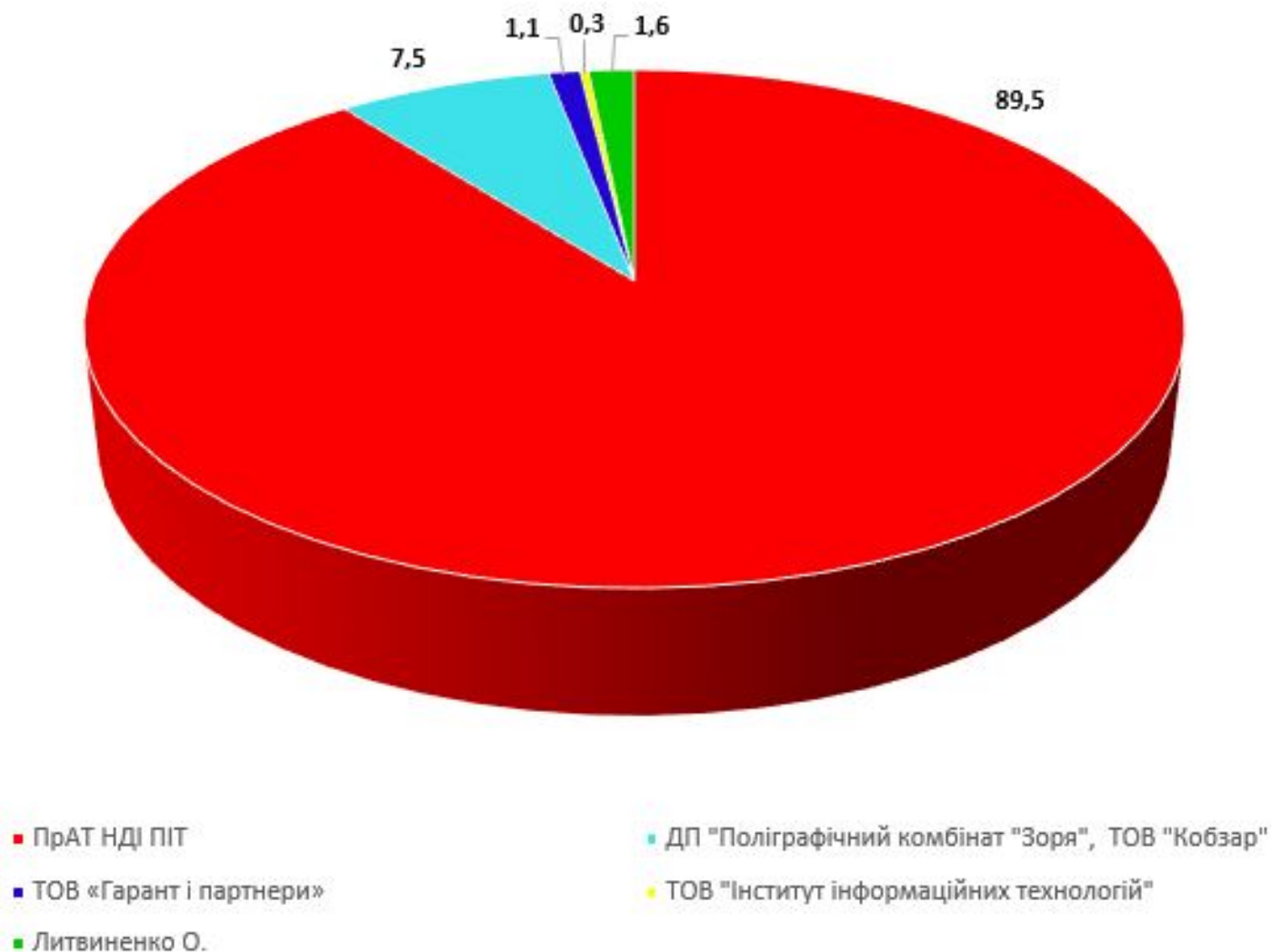
СПЛАТА НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЗА КОРИСТУВАННЯ ЄДЕБО

Оплата ДП «Інфоресурс» товарів та послуг, наданих найбільшими контрагентами (тис.грн., без ПДВ)

Контрагент	Товар/послуга	2014	2015	Всього за 2014-2015	Відсоток %
ПрАТ НДІ ПІТ	Виготовлення документів про освіту, присвоєння номерів студентським квиткам	86884,0	31575,3	118459,3	89,5 %
ДП "Поліграфічний комбінат "Зоря", ТОВ "Кобзар"	Виготовлення бланків документів про освіту	4643,0	5337,5	9980,5	7,5 %
ТОВ «Гарант і партнери»	Відзнаки про досягнення у навчанні (державний бюджет)	708,0	740,0	1448,0	1,1 %
ТОВ "Інститут інформаційних технологій"	Винагорода за використання ПЗ (захист інформації)	148,7	260,0	408,7	0,3 %
Литвиненко О.	Винагорода за використання ПЗ	1010,3	1107,0	2117,3	1,6 %
Загалом		93394	39019,8	132413,8	100 %

Оплата ДП «Інфоресурс» товарів та послуг, наданих найбільшими контрагентами (%)

Слід зазначити, що використання Єдиної бази унеможлиблює:

- Повторне отримання освіти за бюджетні кошти;
- Зарахування абітурієнтів не за зазначеним в заяві напрямом (спеціальністю);
- Замовлення студентських квитків для осіб, які не є студентами навчальних закладів;
- Видачу фальшивих дипломів (завдяки прозорій ланці «абітурієнт – студент - випускник»);
- Переводи (поновлення) осіб, що здобували освіту за напрямами та спеціальностями невідповідними до нового навчання;
- Зловживання та підробку будь-яких сертифікатів ЗНО, дипломів переможців та призерів Всеукраїнських навчальних олімпіад з навчальних предметів, тощо;
- Безпідставне отримання монетизованих пільг (наприкладі взаємодії з «Укрзалізницею»)

У 2015 році відбувся перехід на нову систему виготовлення документів про вищу та професійно-технічну освіту, а саме - відбулася **децентралізація** та **здешевлення** процесу виготовлення документів про освіту.

Починаючи з червня 2015 року відповідно до статті 7 Закону України «Про вищу освіту» вищі навчальні заклади самостійно виготовляють та видають документи про вищу освіту. Питання пов'язані із визначенням опису бланків документів про вищу освіту, їх дизайну, способу та місця виготовлення, визначаються вищими навчальними закладами самостійно. Інформація, яка відтворюється на документі про вищу та професійно-технічну освіту, наразі формується в Єдиній базі. Розроблено функціонал для формування у Єдиній базі додатків європейського зразка до дипломів про вищу освіту, а також їх друку.

ДП «Інфоресурс» надає зазначені послуги користувачам ЄДЕБО безкоштовно.

Як приклад - у 2014 році Київський національний університет імені Тараса Шевченка замовив та отримав 8372 документа про вищу освіту вартістю 89,92 грн. Загальна сума витрат склала 751973,04 грн. з ПДВ. У 2015 році з використанням нового порядку замовлення такі **витрати зменшились у 2,65 рази**, та не перевищили 284648,00. Тобто, **економія склала 467 тис. грн.**

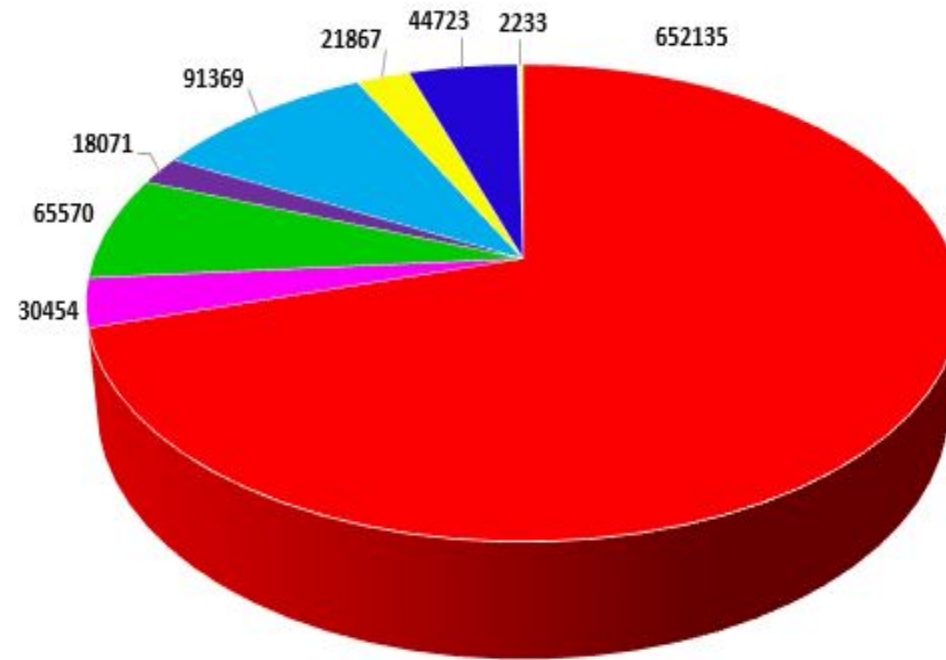
Впровадження зазначеної технології у 2015 році **надало можливість заощадити у масштабі держави близько 43 млн. грн.** Це **більш ніж у два рази перевищує витрати ДП «Інфоресурс» протягом 2012-2015 років на впровадження Єдиної бази.**

Відповідно до Наказу МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ від 25.10.2013 № 1474 “Про затвердження Положення про студентські (учнівські) квитки державного зразка” замовлення та виготовлення студентських (учнівських) квитків відбувається з використанням інформаційно-виробничих вузлів ІВС «Освіта». Де-факто ПрАТ НДІ «ПІТ» створено приховану штучну монополію, яка займає 70% загального ринку виготовлення студентських (учнівських) квитків.

Інформація щодо кількості виготовлення студентських квитків у розрізі інформаційно-виробничих вузлів за 2014-2015 рр.

Роки	ПрАТ "НДІ прикладних інформаційних технологій"	Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу	ТОВ Регіональний центр "Студсервіс"	Національний університет "Одеська морська академія"	ТОВ "НВП "Обласний Дніпропетровський центр прикладних інформаційних технологій"	ДВНЗ "Запорізький національний університет"	Національний університет "Львівська політехніка"	Київський університет імені Бориса Грінченка	Всього, шт.
2014	319256	18834	33548	10551	51998	10040	21372	0	465599
2015	332879	11620	32022	7520	39371	11827	23351	2233	460823
Разом	652135	30454	65570	18071	91369	21867	44723	2233	926422
Відсоток виготовлення	70,4	3,3	7,1	2,0	9,9	2,4	4,8	0,2	100

Інформація щодо кількості виготовлення студентських квитків у розрізі інформаційно-виробничих вузлів за 2014-2015 рр.

- ПрАТ "НДІ прикладних інформаційних технологій"
- ТОВ Регіональний центр "Студсервіс"
- ТОВ "НВП "Обласний Дніпропетровський центр прикладних інформаційних технологій"
- Національний університет "Львівська політехніка"
- Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
- Національний університет "Одеська морська академія"
- ДВНЗ "Запорізький національний університет"
- Київський університет імені Бориса Грінченка

У цьому році вартість студентського квитка сягала **65-70 грн.**, при оціночній вартості виготовлення у **20-25 грн.** Навчальні заклади **надмірно витратили близько 18 млн. гривень.**

Основні напрями для розвитку Єдиної бази на перше півріччя 2016 року:

- забезпечення замовлення та виготовлення студентських (учнівських) квитків з використанням інформації, що внесена навчальними закладами до Єдиної бази;
- забезпечення замовлення шкільних документів про освіту з використанням Єдиної бази.

Мета – заощади бюджетні кошти та кошти навчальних закладів, спростити та пришвидшити процедуру отримання документів про освіту, забезпечити достовірність інформації, що відтворюється в документах.

Слід враховувати, що комп'ютерні програми використовуються на підставі ліцензійних договорів, термін дії яких завершується 01.07.2016. Тому необхідно прийняти управлінське рішення щодо подальшої схеми забезпечення функціонування Єдиної бази:

- Придбання програмного забезпечення у державну власність;
- Подовження дії ліцензійних договорів зі подальшою сплатою роялті за використання програмного забезпечення.

У травні 2014 року на виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 09.04.2014 № 350 «Про проведення комплексного обстеження ІТ-інфраструктури та автоматизованих систем» ТОВ «Міратех Корпорація» провело аудит Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Довідково: Міратех це міжнародна корпорація, що надає клієнтам широкий спектр послуг в області ІТ аутсорсингу по всьому світу. Штаб квартира Міратех розташована в Швеції, Стокгольм. Компанія працює на ринку ІТ послуг, починаючи з 1989 року. За більш ніж 20 років роботи Міратех зарекомендував себе надійним партнером, компанія виконала більше 1000 успішних проектів. Якість надання послуг відповідає ISO 9001:2008.

Обстеження проводилось керівним составом ТОВ «Міратех Корпорація», що мають 20-річний досвід роботи в ІТ-індустрії, безпосередньо на площадці ДП «Інфоресурс».

У звіті, що надано ТОВ «Міратех Корпорація» Міністерству освіти і науки України, зазначено, що **вартість розробки аналогічної системи складає 500-600 тисяч доларів США.**